

LÅT SAMHÄLLET HITTA LÖSNINGAR

Att företag är beroende av innovation skriver de flesta under på. Den som inte utvecklas är dömd till undergång när globalisering, urbanisering och digitalisering trycker på. På samma sätt som man brukar säga att generaler försöker utkämpa krig med gårdagens strategier, så försöker många företag bli framgångsrika genom att agera på det som har skapat historisk framgång.

Detta gäller också politiken. Samhällsutmaningar skriker efter lösningar och politiken är och uppfattas som alltmer maktlös. Beprövade lösningar fungerar exempelvis inte på den föränderliga arbetsmarknaden när kraven på kompetens ökar. Trots subventioner står många utanför. Precis som det i näringslivet är viktigt att ständigt pröva nya lösningar för att kunna identifiera vad som fungerar, måste också samhällsutmaningar mötas med ett öppet sinne.

Politiken måste bejaka det innovativa, bli mer experimentell och våga testa fler sätt att lösa problem. När Sverige blir alltmer differentierat kommer lösningarna också behöva vara mer olika. Nationella ovanifrån-lösningar fungerar allt sämre. Kanske ska vi till och med våga tillåta olika regelverk i olika delar av landet för att tillåta olika delar att utveckla sin särart?

En möjlig väg är att outsourca innovation. I dag är utgångspunkten ofta att innovationer ska ske i partierna och i exempelvis regeringskansliet för att sedan genomföras i de egna strukturerna kommuner, staten, landsting eller myndigheter. Men om målet exempelvis är att minska utanförskapet, varför inte hitta aktörer i samhället som kan erbjuda detta? Med andra ord: Varför köper inte politiken resultat?

Vi har kunnat se något som kallas Social impact bonds växa fram i länder som Storbritannien och USA. Detta innebär i korthet att det offentliga upphandlar resultat av sociala aktörer. Betalning faller ut beroende av uppnådda resultat. Värdet på resultatet ska ses mot den sammantagna samhällsekonomiska vinsten. Om vi tidigt i människors liv kan sätta in preventiva insatser för att undvika långvarigt utanförskap leder detta till enorma samhällsekonomiska vinster.

Intresset kring detta växer i Sverige. Skandia har inom ramen för sin stiftelse Idéer för livet stöttat forskning som visar på vinster av preventivt arbete och Fryshuset har inlett ett arbete med att utveckla hur en svensk version av Social impact bonds kan fungera.

I Sverige har vi traditionellt haft tydliga rågångar mellan de politiska institutionerna och samhället utanför, men nu måste vi ta till vara kreativiteten och innovationsförmågan i hela samhället. Om vi bejakar den så finns bättre möjligheter att lösa många av de utmaningar vi står inför. Låt oss börja med att diskutera möjligheterna med att ta vara på kraften i frivilligsektorn och i företag i stället för att ensidigt fokusera på de vinster som ett framgångsrikt socialt arbete kan ge upphov till.